

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne (<i>Piotr Sawicki</i>)	5
Noty biograficzne (oprac. <i>Piotr Sawicki</i>)	8
CZEŚĆ PIERWSZA. PIERWSZE KULTURY, HISZPANIA RZYMSKA I ŚREDNIOWIECZE	
Rozdział 1 Kultury prehistoryczne	13
Kultury paleolitu	14
Neolit na Półwyspie Iberyjskim	17
Początki metalurgii	19
Rozdział 2 Kultury protohistoryczne	
Od brązu do żelaza	23
Kultura tartezyjska	26
Kolonizacje	27
Ludy preromańskie	30
Rozdział 3 Hiszpania rzymska	
Podbój Hiszpanii przez Rzym	36
Hiszpania w okresie Republiki	41
Hiszpania w epoce cesarstwa	44
Zmierzch cesarstwa	49
Rozdział 4 Hiszpania wizygocka	
Inwazje germańskie	53
Królestwo Toledańskie	55
Gospodarka i społeczeństwo. Prefeudalizm	58
Instytucje rządowe. <i>Aula regia</i> i rady	61
Kultura. Święty Izydor	62
Schyłek królestwa wizygockiego	64
Rozdział 5 Splendor al-Andalus	
Konkwista Półwyspu Iberyjskiego. Emiraty	66
Kalifat kordobański	70
Ekonomia i społeczeństwo. Potęga miast	73
Instytucje polityczne	76
Kultura i sztuka	78
Rozdział 6 Narodziny państw chrześcijańskich	
Królestwo Asturii	80
Hrabstwo Kastylii	83
Repoblacja doliny Duero	86
Pireneje Zachodnie i Środkowe: królestwo Pamplony i hrabstwo Aragonu	89
Północny wschód Półwyspu: Marchia Hiszpańska	91
Kultura i sztuka państw chrześcijańskich	93

Rozdział 7 Chrzęścijańskie i muzułmańskie w walce (XI–XIII w.)

Taifaty al-Andalus	96
Rekonkwista i chrześcijańska kolonizacja w wieku XI	97
Imperium Almorawidów	101
Rekonkwista i repoblacja w wieku XII	102
Imperium Almohadów	105
Ekspansja katalońsko-aragońska w wieku XIII	106
Ekspansja kastylijsko-leońska w wieku XIII	109

Rozdział 8 Ośrodki polityczne na zachodzie (XI–XIII w.)

Kastylia i León: w drodze do jedności	113
Działalność gospodarcza. Wieś i miasto	117
Spółeczeństwo Kastylii i Leónu. Seniorowie, chłopci, mieszczaństwo	120
Monarchia, Kortezy i rady	123
Kościół w Kastylii i Leónie. Otwarcie na Europę	126
Kultura i sztuka. Kastylia i León, ogniwo między chrześcijaństwem i islamem	127

Rozdział 9 Ośrodki chrześcijańskie na wschodzie (XI–XIII w.)

Nawarra, Aragonia i Katalonia	130
Zaludnienie i gospodarka. Handel kataloński	135
Spółeczeństwo. Szlachta, chłopstwo i mieszczaństwo	138
Instytucje rządowe	141
Kościół i kultura. Ramon Llull	143

Rozdział 10 Korona Kastylii w XIV i XV wieku

Historia polityczna. Trastamarowie u władzy	147
Kryzys i przebudowa ekonomiczna. Ekspansja handlowa w XV wieku	153
Spółeczeństwo. Ekspansja szlachecka	157
Wzmocnienie władzy królewskiej	159
Kościół, kultura i sztuka	162

Rozdział 11 Korona Aragonii w XIV i XV stuleciu

Wydarzenia polityczne. Pedro el Ceremonioso i Trastamarowie z Aragonii	165
Zaludnienie i gospodarka Korony Aragonii. Kryzys i odrodzenie	171
Spółeczeństwo. Wieś i miasto	175
Organa władzy. Kortezy i Generalitat	177
Kościół, kultura i sztuka	180

Rozdział 12 Królestwa na uboczu: Nawarra i Granada

Nawarra — pomiędzy Francją i Hiszpanią	184
Ostatni bastion islamu na Półwyspie: Granada Nasrydów	189

CZEŚĆ DRUGA. RENESANS I OŚWIECENIE

Rozdział 1 Hiszpania Królów Katolickich

Wojna sukcesyjna i konsolidacja państwa	197
Koniec rekonkwisty	198
Ekspansja śródziemnomorska. Wojny włoskie	202
Ekspansja atlantycka. Wyspy Kanaryjskie. Kolumb i odkrycie Ameryki	205
Ekspansja atlantycka. Wyspy Kanaryjskie. Kolumb i odkrycie Ameryki	208

Ferdynand i Filip Piękny. Cisneros	214
Problemy społeczne i religijne	217
Życie kulturalne	225
Rozdział 2 Habsburgowie mayores	228
Hiszpania i imperium. <i>Comunidades</i>	229
Polityka zagraniczna Karola V	233
Reformacja. Abdykacja cesarza	237
Filip II, człowiek i król	239
Najważniejsze kierunki polityki zagranicznej Filipa II	241
Problemy wewnętrzne	247
Rozdział 3 Hiszpania w wieku XVI	
Wzrost demograficzny	250
Ekspansja ekonomiczna i jej zasięg	252
Przemiany społeczne	255
Kastylia, Hiszpania i cesarstwo. Instytucje i ludzie	261
Rozdział 4 Kultura i mentalność	
Kultura ludowa i sztuka pisania. Czytelnicy i książki	265
Twórczość literacka	269
Kierunki w sztuce	271
Kościół jako instytucja. Religijność ludowa	274
Rozdział 5 Stary i Nowy Świat	
Odkrycia i podboje	278
Organizacja terytorium	284
Ekonomia i społeczeństwo Indii Zachodnich w wieku XVI	286
Akulturacja	289
Eksploracja Pacyfiku. Hiszpanie na Filipinach	291
Reperkusje odkryć i podbojów w Hiszpanii	292
Rozdział 6 Habsburgowie menores	
Filip III. Rządy faworytów	294
Filip IV i Olivares. Plany reformy	296
Polityka zagraniczna i zamieszki wewnętrzne	299
Pokój westfalski i pirenejski. Ostatnie lata	303
Karol II. Regencja. Walki o władzę	304
Problem sukcesji	306
Rozdział 7 Kryzys XVII stulecia	
Rozwój demograficzny i gospodarczy	309
Polityka i społeczeństwo	311
Kultura. Umysłowość	315
Sztuki plastyczne	319
Oznaki odradzania się Hiszpanii	322
Rozdział 8 Pierwsi Burbonowie	
Wojna sukcesyjna i traktat z Utrechtu	326
Reformy instytucjonalne. <i>Nueva Planta</i>	330
Stosunki międzynarodowe	332
Ferdynand VI i jego ministrowie. Polityka neutralności	334

Rozdział 9 Karol III i Karol IV

Idee i polityka Karola III	337
Zamieszki z 1766 r. i wygnanie jezuitów	339
Reorganizacja administracji	342
Polityka zagraniczna	344
Karol IV. Konsekwencje Rewolucji Francuskiej	346
Zmierzch starego reżimu	348

Rozdział 10 Oświecenie

Prereformizm pierwszej połowy XVIII wieku	352
Ministrowie reformatorzy. Epoka wielkich reform	354
Upadek oświeconego absolutyzmu	357
Gospodarka i społeczeństwo	359
Religijność i kultura	363

Rozdział 11 Hiszpańska Ameryka w wiekach XVII i XVIII

Niezmierzone przestrzenie. Niedostatek ludzi	370
Amerykańskie społeczeństwo. <i>Kreolizm</i>	374
Gospodarka	377
Reformy Burbonów	379
Oświecenie w Ameryce hiszpańskiej	382

CZĘŚĆ TRZECIA. REWOLUCJA LIBERALNA. EPOKA WSPÓŁCZESNA

Rozdział 1 Zasięg i granice wojny o niepodległość

Antecedencje	387
Wojna	388
Tradycja czy postęp?	391
Kryzys państwa	391
Król-intruz, okupanci i <i>afrancesados</i>	391
Junta i junty. Polityczna organizacja państwa	392
Junty	394
Kortezy z Kadyksu	394
Międzynarodowa szachownica: Napoleon i Wielka Brytania; Prusy i Rosja; obie Ameryki	396

Rozdział 2 Społeczeństwo hiszpańskie w czasach Ferdynanda VII (1814–1833)

Wojenne zniszczenia. Władza absolutna	398
Spiski i bunty	399
Święte Przymierze a sprawa Ameryki	400
Liberalne Trzylecie (<i>Trienio Liberal</i>), 1820–1823	401
Rządy liberalne	402
Sprawa Ameryki	405
Święte Przymierze. Od kongresu w Weronie do interwencji w Hiszpanii	405
Agonia starego porządku (1823–1833)	407
Hiszpańskie społeczeństwo	407

Rozdział 3 Schyłek starego reżimu i utworzenie liberalnego państwa

burżuazyjnego

Państwo. Śmierć króla. Cea Bermúdez i Javier de Burgos	
– wykonawcy testamentu absolutyzmu	411
Początki przemian. Statut Królewski. Dekrety Martíneza de la Rosa	413
Finanse państwa	414
Trwa wojna karlistowska	415
Rewolucja liberalno-burżuazyjna: Mendizábal	416
Spółeczeństwo w dekadzie lat trzydziestych	422
Prądy kulturalne	423
Koniec pierwszej wojny karlistowskiej	425

Rozdział 4 Moderantyzm i interesy. Państwo centralistyczne (1844–1854)

Spółeczeństwo w połowie stulecia	428
Pierwsze stowarzyszenia robotnicze	434
Rządy umiarkowanej dekady: decyzje i konflikty	435
Znaczenie umiarkowanej dekady	438
Decyzje władzy i ich konsekwencje	439
Konkordat 1851 roku	442
Konflikty	442

Rozdział 5 Dwulecie progresywne. Unia Liberalna (1854–1866)

Manifest z Manzanares	445
Dwulecie Espartera	446
Konflikty społeczne i koniec progresywnego dwulecia	453
Unia Liberalna, „długowieczny” rząd O'Donnella i powrót moderantyzmu	456
Polityka zagraniczna	459
Ideologia i kultura	460
Sprawa uniwersytetów	464
Dziennikarstwo i literatura	464

Rozdział 6 Sześćciolecie demokratyczne (1868–1874)

Dziesięć dni września. Rewolucja czy <i>pronunciamiento</i> ?	467
Figuerola. Gospodarka i finanse	470
Konstytucja z 1869 roku	471
W poszukiwaniu króla	476
Amadeusz, czyli nieudana próba monarchii demokratycznej	478
Klasa robotnicza i organizacje zawodowe. Międzynarodówka	480
Pierwsza Republika	483
Od Pavii do Martíneza Camposa; ku restauracji	487

Rozdział 7 Restauracja (1875–1885)

Cánovas i jego polityka; co można, a czego nie można restaurować	489
Spółeczeństwo epoki Cánovasa. Blok władzy	491
Gospodarka i społeczeństwo w latach 1875–1898	493
Przemysł ciężki i przemysł dóbr konsumpcyjnych. Postęp techniczny i jego warunki ekonomiczne. Nowe i stare przedsiębiorstwa. Banki	496
Klasy i grupy społeczne	499

Rozdział 8 Regencja (1885–1902)

Blok władzy. Rządy i partie. Rotacja	502
Partie polityczne	504

Kacykostwo	505
Narodziny albo odrodzenie ruchu robotniczego	506
Inne cechy hiszpańskiego społeczeństwa u schyłku XIX wieku	507
Wojna na Kubie i Filipinach. Utrata ostatnich kolonii	508
Rozdział 9 Rządy po traktacie paryskim. Koronacja Alfonsa XIII	512
Problemy wieku XX. Zacofanie czy modernizacja?	513
Rozdział 10 Kryzys społeczeństwa epoki Restauracji (1917–1930)	
Pierwsza wojna światowa i jej konsekwencje. Plące i zyski	522
Konflikty społeczne. Strajk generalny 1916 roku	524
Strajk generalny 1917 roku	526
Kryzys państwa	527
Katalonia i Andaluzja. Pozostałe konflikty	529
II i III Międzynarodówka	530
Koniunktura historyczna lat 1917–1921	532
Ku dyktaturze	533
Dlaczego dyktatura Primo de River?	534
„Szczęśliwe” lata dwudzieste	538
... i burzliwe lata trzydzieste	544
Rozdział 11 Druga Republika i hiszpańskie społeczeństwo w latach 1931–1936	547
Kortezy konstytucyjne	550
Rządy Azañi	551
Od wydarzeń październikowych 1934 roku do zwycięstwa wyborczego Frontu Ludowego w 1936 roku	554
W przededniu wojny	563
Rozpędza się machina przemocy	566
Rozdział 12 Wojna domowa	
Nieudana próba wojskowego puczu przekształca się w wojnę domową	569
Wojna kolumnowa. Obustronny terror	573
Czy rekonstrukcja państwa? Organizacja władzy	575
Bitwa o Madryt	577
Wojna na północy	579
Kryzys w Walencji i Salamance. Wydarzenia w Barcelonie	579
Przedłużająca się wojna	581
Od Teruelu do Ebro	584
Bitwa nad Ebro. Dyktat z Monachium	587
Upadek Katalonii. Ostatnie tygodnie Republiki	588
Rozdział 13 Hiszpania pod dyktandem Franco (1939–1975)	592
Dyktatura personalna?	595
1939–1959: narodowy syndykalizm i autarkia	597
1951–1960: przejściowe dziesięciolecie	600
1961–1973: technokracja i rozwój	602
Słownik terminów obcych nie objaśnionych w tekście	609
Bibliografia	613
Indeks	645

